

**LEGEA nr. 189 din 9 decembrie 1999, republicată,
privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni**

Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 76/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 189/1999.

ART. 1

Exercitarea inițiativei

(1) Inițiativa legislativă a cetățenilor se exercită cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) și (2) sau, după caz, ale art. 150 din Constituție, republicată, în condițiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Inițiativa legislativă a cetățenilor se exercită printr-o propunere legislativă întocmită în temeiul art. 74 din Constituție, republicată, în domeniul legilor organice sau ordinare, iar în temeiul art. 150 din Constituție, republicată, în domeniul legilor constituționale.

ART. 2

Comitetul de inițiativă

(1) Promovarea inițiativei legislative a cetățenilor se asigură de către un comitet de inițiativă alcătuit din cel puțin 10 cetățeni cu drept de vot.

(2) Nu pot face parte din comitetul de inițiativă persoanele alese în funcție prin vot universal, membrii Guvernului, persoanele numite în funcție de primul-ministru sau care nu pot face parte, potrivit legii, din partide politice.

(3) Constituirea comitetului de inițiativă se face printr-o declarație autenticată la un notar public, cuprinzând scopul inițiativei, numele, prenumele, calitatea de alegător și domiciliul membrilor, precum și declarația că aceștia nu încalcă prevederile alin. (2). Răspunderea pentru conținutul declarației este cea prevăzută de lege pentru înscrierile oficiale.

(4) Comitetul de inițiativă reprezintă cetățenii care susțin propunerea legislativă, după semnarea de către aceștia a listelor de susținători prevăzute în prezenta lege. Componenta comitetului de inițiativă se aduce la cunoștință, împreună cu propunerea legislativă care face obiectul inițiativei, prin publicare în Monitorul Oficial al României, Partea I. Publicarea este scutită de plata oricărei taxe.

(5) Comitetul de inițiativă asigură înregistrarea propunerii legislative la Camera competentă a Parlamentului, în termen de cel mult 6 luni de la data publicării acesteia. După împlinirea acestui termen, propunerea legislativă nu mai poate fi prezentată decât ca o nouă inițiativă legislativă, în condițiile prezentei legi.

(6) Comitetul de inițiativă va desemna dintre membrii săi, cu majoritate de voturi, un președinte care să rezolve problemele operative și să reprezinte comitetul în raporturile sale cu autoritățile publice centrale și locale.

ART. 3

Propunerea legislativă

(1) Propunerea legislativă care face obiectul inițiativei legislative se întocmește de comitetul de inițiativă în forma cerută pentru proiectele de lege și va fi însoțită de o expunere de motive semnată de toți membrii comitetului.

(2) În vederea publicării, propunerea legislativă se avizează, în prealabil, de Consiliul Legislativ.

(3) Avizul se emite în cel mult 30 de zile de la sesizare și se publică o dată cu propunerea legislativă.

(4) Propunerea legislativă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în maximum 30 de zile de la emiterea avizului de către Consiliul Legislativ.

(5) Sesizarea Consiliului Legislativ se face de către un membru al comitetului de inițiativă, împuternicit în acest scop. Împuternicirea se semnează de membrii comitetului de inițiativă și va fi însoțită de actul de constituire a acestuia, prevăzut la art. 2 alin. (3). Împuternicitul răspunde și de publicarea propunerii legislative.

ART. 4

Semnăturile susținătorilor

(1) Promovarea propunerii legislative publicate potrivit art. 2 alin. (4) se face pe baza adeziunii cetățenilor, prin semnarea de către aceștia a listelor de susținători.

(2) Listele de susținători se întocmesc cu respectarea organizării administrativ-teritoriale a țării și cuprind: denumirea propunerii legislative ce face obiectul inițiativei și identificarea Monitorului Oficial al României, Partea I, în care aceasta a fost publicată, județul și localitatea în care își au domiciliul sau reședința susținătorii; numele, prenumele și domiciliul susținătorilor, menționarea actului de identitate și a codului numeric personal; semnăturile susținătorilor. Este interzis orice fel de delegare sau de reprezentare pentru semnarea listei de susținători.

(3) Lista de susținători întocmită, precum și semnătura dată, cu încălcarea prevederilor alin. (2), nu vor fi luate în considerare. Semnătura valabilă la data când a fost acordată nu poate fi infirmată ulterior.

(4) Pentru municipiul București în loc de localitate se va trece sectorul; prevederile acestui alineat se aplică și altor municipii alcătuite din subdiviziuni administrativ-teritoriale.

(5) Formularele pentru listele de susținători se imprimă pe coli de hârtie format A4, detașabile și numerotate. Formularele se imprimă pe o singură față a colii și cuprind prevederile menționate la alin. (2), cu excepția celor referitoare la susținători, care se completează de mână, atunci când aceștia semnează lista.

(6) Fiecare pagină imprimată a listei de susținători se semnează de către un membru al comitetului de inițiativă sau de o altă persoană împuternicită în scris de comitet pentru a întocmi lista. Persoana împuternicită nu poate fi desemnată decât dintre susținători.

(7) Listele semnate de susținători se păstrează în dosare, pe localități, șnuruite și semnate pentru atestarea conținutului, pe coperta a doua, de către persoanele prevăzute la alin. (6).

(8) Exemplarul în original al listelor se păstrează la Curtea Constituțională, iar o copie a acestuia, la Parlament.

ART. 5

Atestarea listelor de susținători

(1) Atestarea calității de cetățean cu drept de vot și a domiciliului susținătorilor se face de către primarul localității fie personal, fie, în localitățile urbane, și prin funcționarii primăriei împuterniciți de primar în acest scop. Atestarea se face prin verificarea listei de susținători, iar în ceea ce privește domiciliul, în colaborare cu organul local de poliție, dacă este cazul.

(2) În vederea atestării, dosarul cuprinzând listele în original cu datele și semnăturile susținătorilor din localitate se depune la primărie. Orice persoană interesată poate consulta dosarul și poate contesta realitatea semnăturii sau o altă prevedere cuprinsă în liste. Contestația se face numai în scris și se adresează primarului. Acesta, în cazul în care contestația privește realitatea semnăturii, o soluționează, solicitând susținătorului să confirme semnătura. Dacă susținătorul nu poate să confirme semnătura sau refuză să o facă, se aplică prevederile art. 4 alin. (3). Dispoziția primarului poate fi contestată la judecătoria, care o va soluționa cu citarea părților, potrivit procedurii ordonanței președințiale.

(3) Atestarea de către primar a listei de susținători se face prin semnătura persoanei care a efectuat controlul, cu indicarea actului de împuternicire, dacă este cazul, și a datei când s-a făcut atestarea, precum și prin aplicarea ștampilei. Dacă primarul a solicitat sprijinul organului local de poliție, va semna și reprezentantul acestuia, cu precizarea aspectelor pe care le-a verificat. Semnătura se aplică pe ultima copertă a dosarului cuprinzând listele verificate, aflat la comitetul de inițiativă, după ce a fost confruntat cu cel depus la primărie. Aspectele neatestate se elimină din listă, făcându-se aplicarea dispozițiilor art. 4 alin. (3).

(4) Termenul de atestare este de cel mult 15 zile lucrătoare de la înregistrarea dosarului la primărie. După atestare lista de susținători nu mai poate fi contestată potrivit alin. (2).

ART. 6

Înregistrarea propunerii legislative

(1) Propunerea legislativă care face obiectul inițiativei legislative a cetățenilor, însoțită de expunerea de motive și de originalele listelor de susținători, se înregistrează la Camera competentă a Parlamentului, la cererea semnată de membrii comitetului de inițiativă. Cererea cuprinde și împuternicirea a cel mult 5 membri care reprezintă comitetul de inițiativă în vederea promovării și susținerii inițiativei după înregistrare.

(2) Camera Parlamentului la care a fost înregistrată inițiativa legislativă a cetățenilor va trimite originalele listelor de susținători la Curtea Constituțională, păstrându-și o copie a acestora.

(3) Înregistrarea propunerii ca inițiativă legislativă se face numai cu respectarea termenului prevăzut la art. 2 alin. (5).

(4) În cazul în care, la data înregistrării, nu sunt atestate toate listele de susținători ca urmare a nerespectării termenului prevăzut la art. 5 alin. (4), președintele Camerei Parlamentului va solicita Guvernului urgentarea operațiunilor de atestare. În acest caz, listele de susținători depuse în completare, dar nu mai târziu de 7 zile de la atestare, se consideră în termen.

(5) Pentru verificarea de către Curtea Constituțională a condițiilor de exercitare a inițiativei se vor trimite acesteia numai liste de susținători atestate.

ART. 7

Verificarea inițiativei de către Curtea Constituțională

(1) Curtea Constituțională, din oficiu sau pe baza sesizării președintelui Camerei Parlamentului la care s-a înregistrat inițiativa, va verifica:

- a) caracterul constituțional al propunerii legislative ce face obiectul inițiativei;
- b) îndeplinirea condițiilor referitoare la publicarea acestei propuneri și dacă listele de susținători prezentate sunt atestate potrivit art. 5;

c) întrunirea numărului minim de susținători pentru promovarea inițiativei, prevăzut la art. 74 și, după caz, la art. 150 din Constituție, republicată, precum și respectarea dispersiei teritoriale în județe și în municipiul București, prevăzută de aceleași articole.

(2) Primind sesizarea, președintele Curții Constituționale va desemna un judecător ca raportor și va stabili termenul pentru întrunirea judecătorilor, în vederea verificării inițiativei.

(3) Curtea Constituțională se pronunță în termen de 30 de zile de la sesizare asupra propunerii legislative și în termen de 60 de zile de la sesizare asupra propunerii de revizuire a Constituției.

(4) Decizia sau, după caz, hotărârea Curții Constituționale se comunică președintelui Camerei Parlamentului care a sesizat-o și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(5) De la data primirii hotărârii Curții Constituționale, Camera Parlamentului sesizată cu inițiativa legislativă începe procedura parlamentară de legiferare. În acest din urmă caz Curtea Constituțională se pronunță și asupra constituționalității propunerii de revizuire a Constituției, potrivit art. 146 lit. a) din Constituție, republicată.

ART. 8

Răspunderi

În îndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezenta lege membrii comitetului de inițiativă și persoanele împuternicite de acesta sunt considerate funcționari publici și se bucură de protecția legii, acordată celor care exercită o funcție implicând exercițiul autorității de stat. De asemenea, acestora le revine și răspunderea prevăzută de lege pentru funcționarii publici.

ART. 9

Șantajul

Constrângerea unei persoane sau inducerea ei în eroare ori determinarea ei în orice alt mod ca împotriva voinței sale să semneze lista de susținători constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

ART. 10

Uzurparea de calități oficiale

Folosirea fără drept a calității de membru al comitetului de inițiativă sau de împuternicit al acestuia se pedepsește, în condițiile prevăzute la art. 240 din Codul penal privind uzurparea de calități oficiale, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

ART. 11

Refuzul nejustificat de a atesta listele de susținători

Refuzul primarului de a atesta listele de susținători în termenul prevăzut la art. 5 alin. (4) se sancționează cu amendă de la 50.000.000 lei la 100.000.000 lei.

ART. 12

Punerea în mișcare a acțiunii penale

Punerea în mișcare a acțiunii penale, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 9 și 10, se face din oficiu.

ART. 13

Dispoziții finale

Legea nu se aplică inițiativelor legislative ale cetățenilor, cu privire la care Curtea Constituțională s-a pronunțat până la data intrării ei în vigoare.